

constantissimè in exilio mortuum, qui cum probè nouerunt, hodierno die, ob rara virtutum ornamenta, adhuc viuum exoptent.

Venio ad tertium Monasterium Franciscanorum videlicet ad Eleonora Reinaldi secundi, qui anno Christi M. ccc. xxxix. vixit, & Rufus dictus est vxore pientissima oportuno in loco conditum, insignique templo & cœmiterio duplici cō honestatum, redditibusq; annuis ita prouisum, vt accedentibus commodis & eleemotynis, quos ex ciuium liberalitate expectabant honestissimè se istis fratres istis temporibus sustentare potuerint, fuit hoc antea Minorum qui Gaudentes vocantur domicilium ab initio, tempore vero Ducis Albani fratribus de Obseruantia concessum, & illius liberalitate aliquot ædificijs auctum. Sed Anno M. D. Lxxii. in expugnatione vrbis totum spoliatum, templo profanato, & hoc postremo tumultu bellico fratribus captis, & per piorum hominum intercessionem lytro redemptis. Habuit profecto hoc cœnobium (nescio quo casu conflagratum, templo diruto, & cœmiterij vna parte, vt dicitur, in forum seu ambulatorium conuersa,) olim viros maximè in concionandi munere exercitatissimos, & aliquos, vt dicitur, prophetico spiritu illuminatos, quod memoratur de quodam, qui incendium illud, cuius antea mentio facta est, dicitur diuinitus prauidisse, & ob hanc causam populum sapius idq; serio, ad pœnitentiam excitasse, vt irati numinis iram compefcerent, & flagella futura à suis ceruicibus auerterent.

De virorum cœnobijs hæcenus. Ad virginum collegia, quod attinet, vnū est inter cetera præstantissimum D. Agneti virgini dedicatum, in quo sub regula D. Augustini viuunt, tēpore ante definito miserè destructum, cœnobium inquam ditissimum, virginibus plurimis ob generis splendorem clarissimis nobilitatum: solent siquidē patricij & nobiles suas filias hic domino Deo consecrare, vt in pietate & disciplina Ecclesiastica, piè religioseq; omnibus vitæ suæ diebus viuerent, Harū curam quamuis aliquando fratres haberent, ordinariè tamen vnus ex monasterio Regularum VVindecemensi prope Svvollam præficiēbatur, ideo quod ad Capitulum istius loci pertinerent. Ad alterum virginum collegium venio quod S. Catharinæ dedicatum est, in quo Moniales sub Regula D. Francisci tertiæ piè & deuotè viuunt. huius confessarius per multos annos fuit Reuerendus ac insignis pater Theodorus Svvollanus Oeconomus exquisitissimus, superioribus annis in Domino, cum magno luctu suarum virginum defunctus, qui anno M. D. Lxxii. per cuiusdam amicitiam, cui olim benè fecerat, hoc cœnobium illæsum tenuit, vulgò. *Achterswers* vocatur. Tertium fuit etiam de Regula D. Francisci, earum sororum, quæ *Fraw Susteren* Germanicè vocantur, hodie profanis vsibus destinatum. His omnibus adde insigne hospitale, ad quod pauperes alienigenæ suum refugium habent, & ne ipsis, si fortè infirmarentur, viaticum salutis deesset, & sine pœnitentia discederent, maiorum pietas facellum insigne adiūxit, prope quod sacerdos, qui eorum curam haberet, ædes contiguas habet. Orphanis item optimè prouisum est à pijs patribus. nam insignem domum propè monasterium Franciscanorum ipsis erexerunt, vbi ex piorum hominum foundationibus pueri & puellæ certo vestitus genere ab alijs distincti, honestè in pietate & timore Dei educantur, & determinato tempore ad opificium aliquod manuale promouentur, vnde postea viuunt. Si qui vel femo alio aliquo vitio corporis impediuntur, quo minus manuū labore victū quærerent, & ipsis pij nostri maiores catholici insignes ædes extra mœnia non procul à ciuitate erexerunt, in quarum valuis olim pulcherrima D. Georgij imago cernebatur, vbi ne illis pie viuendi occasio deesset, pulcherrimum in amœno loco, vulgò Hierusalem dictum facellum ædificatum est. Hominibus peste vel lepra infectis etiam sua domicilia extra muros assignata.

Schola hæc est, quæ olim fuit celeberrima, ad quam ex pluribus Geldriæ, Hollandiæ & Frisiæ partibus quam plurimi studiosi, & ingenuarum artium candidati confluebāt, idq; propter doctissimos quos habuit Rectores, Inter quos non minimi censendi Ioannes Pedanus istius opidi Ciuis & Patricius, Ioannes Vossius, Petrus Apperdianus & alij nonnulli viri sinceri & scriptis elari, quibus annuerandus Reynerus Sarcerius, qui Scholæ Ultraiectinæ hodierno die summa cum laude præest. Alumni huius Scholæ non pauci, inter quos facile Principem tenebit locum Reuerend. Magnif. Eximiusq; vir. D. Gerardus de *Harderwic*. liberalium artium & SS. Theologiæ Doctor eximius, Laurentiani Collegij apud Colonienfes Rector insignis, ad S. Columbam Pastor vigilantissimus, qui præter Decanatum, quem in facultate artium vniuersitatis Colonienfis bis terue honorificè administravit, etiam eiusdem Vniuersitatis Colonienfis Magnificus Rector designatus est. Obijt Anno M. D. lxx. relictis post se doctissimis in Aristotelem Commentarijs. Alberti Magni assecla & defensor egregius, quem Rodulfus Langius Canonicus Monasteriensis vir summa eruditionis nominat Clarissimum totius Colonienfis Scholæ & imprimis Theologicæ lumen. Magnum itidem Doctorem. Hic in Cōmentarijs Logicis post explicationem Cathegoriæ Qualitatis aliquid memorabile habet, Scribit siquidem Anno M. CCC. Lxxxii. Hardervici Sacerdotem quendam honestæ vitæ, nulla infirmitate alia præuia, meridiana luce, doctrinam ab ineunte ætate summo cum fructu haustam ita amisisse, vt prima etiam scientiæ elementa ignorans, nominis proprii oblitus fuerit, in illaq; obliuione ad extremum vsque vitæ terminū permanisse. Sed hoc obiter. Huc Gerardo adhuc viuenti successit Ioannes Hardervvicensis artium liberalium Magister & SS. Theologiæ Licentiatus vt Epiraphium ad D. Paulum Colonix docet, doctissimus, qui cū aliquamdiu in Laurentio Collegio iuuentutem instituisset, & semel atque iterum Decanatus munere functus fuisset, magno ciuium mœrore mortuus est. Claruit etiam in Vbiorum Ciuitate Bernardus Hardervvicensis Artium & Decretorum Doctor, Capituli Metropolitanæ Ecclesiæ Colonienfis Syndicus celeberrimus, quorum honorifica in Annalibus facultatis artium mentio fit. Hi inquam & alij plurimi, summi ingenij viri ex hac Schola Ciues prodire, vt hæc prætereā alios multos qui Hardervvici instituti. Ecclesiæ Dei & Reip. Christianæ, vtilissimam operam præstiterunt, ad eò vt per eos non paruum lucem & celebritatem ipsa Ciuitas adepta sit. Ac quia concordia parua res crescant, discordia maxima dilabuntur, ciues in hoc toti sunt, vt concorditer & vniuersim viuant, ex quibus quidam ex agricultura, quidam ex piscatura, nonnulli ex mercatura, & manuum suarum labore, multi deniq; ex suis redditibus viuunt, singuli ad eò rebus suis intenti, vt nihil peiusquam otiosum hominem oderint. Humanitatis officia erga pauperes & hospites & peregrinos minimè negligunt, maximè ij qui patricij siue nobiles sunt, quorum hæc magnus numerus est, inter quos hoc tempore florent Hardervvicij, Bronchorstij, Brenij, Spuldij, VVynbergij, VVolffij, Edani, Homij, Bocopij, Granenburgij, Mauriciani, Brencomij, Bronchij, Brœchulij, Arnemij, Vaneveldij, & alij nonnulli, horum enim Parentes nō tantum miseris, & ab omni solatio destitutis manus auxiliares suo vitæ tempore porrexerūt, sed vt & ipsis, velsimili egestate constitutis, post mortem eorum, abundè satis prouisum esset, pijs foundationes instituerunt.